

عنوان مقاله:

معاد جسمانی در دیدگاه ابن سینا و شبهه تفکیک گرای

محل انتشار:

دوفصلنامه آموزه های نوین کلامی، دوره 2، شماره 2 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسنده:

محمدرضا ارشادی نیا - دانشیار دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار

خلاصه مقاله:

معاد جسمانی، اط مطالب بحث برانگیز و حساسیت زا در طول تاریخ تفکر فلسفی و کلامی در حوزه اندیشه اسلامی بوده است. ریشه نزاع و کشمکش ها به آنجا بر می گردد که متون دینی درباره کیفیت، معاد دارای ظواهر متشابه است و ارجاع آنها به محکومات، به رسوخ در علم نیازمند است. بدون شک، رسوخ نسبی در علم، نیازمند آراسته بودن به مبادی عقلی مبتنی بر نظام و دستگاه متقن معرفت شناختی است، تا مانع آن شود که در تبیین کیفیت معاد جسمانی از جاده صواب به دامن ماده گرایی و دنیا گرایی، مسیر تغییر نکند. بدون این سرمایه، تعبد به ظاهر مجمل نقلیات و چشم فرو بستن از تحلیل و تبیین درباره کیفیت معاد، سالم ترین راه می باشد. بسیاری از کسانی که درباره متون معاد، ظاهر نقل را گستاخانه حمل بر معاد جسمانی به معنای عنصر دنیوی کرده اند، در امر مبدا چنین جساتی را به خرج نداده و متون را بر غیر معنای لفظی آن حمل کرده اند. ابن سینا، آگاهانه درصدد است متون دینی را در نظریه معاد خود مد نظر داشته باشد. تفصیل نظریه خویش را در رساله اضحویه، بدون پرده و با تحلیل وافی به نگارش سپرده است. در دو اثر دیگر خود، یعنی النجات و الشفاء عبارتی را عینا تکرار کرده که دستاویز قایلان به معاد عنصری گشته و آن را هم موید خویش دانسته اند! هم روش معاد پژوهی عقلی را به کلی مسدود دانسته و به نقل و تعبد محول کرده اند. برخی از تفکیکان، مضاف بر این، بر همین شاخه با شعف به فلسفه ستیزی نیز پرداخته اند. دستیابی به نظر دقیق ابن سینا، ما را به آستانه فهم روشمند متون دینی، نزدیک و شبهه فلسفه ستیزان و استفاده های نابهنجار را خواهد زدود.

کلمات کلیدی:

ابن سینا، معاد جسمانی، معاد عنصری، معاد روحانی، تفکیک گرایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1005217>

